

Deurne, Middelmolenlaan 80

Archeologienota: Programma van maatregelen.

Rapport Nr. 1554

Titel

Archeologienota Deurne, Middelmolenlaan 80: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Jeroen Vermeersch & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2024-163

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2024B236

Plaats en datum

Beerse, 25/10/2024

INHOUD

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	3
1 Gemotiveerd advies	4
1.1 Aanleiding vooronderzoek.....	4
1.2 Resultaten vooronderzoek.....	4
1.3 Afweging noodzaak verder onderzoek.....	5
2 Programma van maatregelen	7

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2024B236
Projectcode Onroerend Erfgoed		2024-163
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Antwerpen
	Deelgemeente	Deurne
	Straat	Middelmolenstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Antwerpen
	Afdeling	27
	Sectie	A
	Percelen	280P4, 285A5, 285Z4, 280B4 en 279M
Coördinaten	Noordoost	X: 157.401 Y: 214.155
	Noordwest	X: 157.258 Y: 214.127
	Zuidoost	X: 157.421 Y: 214.100
	Zuidwest	X: 157.305 Y: 214.059
Oppervlakte plangebied		Ca. 8.100 m ²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 8.100 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 - Jeroen Verrijckt

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor de bouw van KMO units aan de Middelmolenlaan 80 te Deurne (gemeente Antwerpen). Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

1.2 Resultaten vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein.

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Antwerpen, district Deurne. Het plangebied ligt op 2200m van het centrum van Deurne. Deurne zelf is voor het eerst vermeld in de 12de eeuw. In de omgeving van het plangebied zijn archeologische resten gekend vanaf de steentijd. Het plangebied ligt in de alluviale vlakte van het Klein Schijn en op basis van historische data lag het terrein op max. 3m hoogte.

Landschappelijk gezien is het plangebied dus gelegen in de alluviale vlakte op een hoogte van 5-6m wat duidelijk hoger is dan aangegeven op de historische kaarten. Hierdoor kan gesteld worden dat het terrein niet op een gradiëntzone gelegen is tussen hogere, drogere gronden en lager gelegen nattere gronden. Deze zones zorgden ervoor dat er in het verleden een grotere variatie was aan fauna en flora. De ligging van het plangebied in de alluviale zone zorgde er evenwel voor dat bewoning in de steentijd (en later) niet aantrekkelijk of doenbaar was. Voor het plangebied is de kans op het aantreffen van een artefactensite uit de steentijd dan ook erg laag, uitgezonderd als er drogere opduikingen zouden aanwezig zijn, maar gezien de ophoging van het plangebied lijkt dit onwaarschijnlijk.

Met de introductie van de landbouw in het neolithicum gaat de mens zich neder zetten in permanente bewoning wat archeologisch gezien aangetroffen wordt als een sporensite. De ligging binnen een gradiëntzone is hierbij belangrijk maar ook het bodemtype. Binnen het plangebied zijn opgehoogde bodems aanwezig. Dit wordt aangetoond door de historische kaarten, het digitaal hoogtemodel en de controleboringen. Er is een ophoging vastgesteld van minstens 95cm. Op basis van de historische kaarten zou dit zelfs meer dan 2m kunnen zijn wat ervoor zorgt dat er geen kans is op het aantreffen van archeologische waarden voor de perioden vanaf het neolithicum tot en met het heden.

De opdrachtgever plant op het terrein een nieuwbouw uit te voeren. De bestaande bebouwing zal worden afgebroken, zo ook alle verhardingen. Op het terrein staan ook oude gebouwen en silo's van het oude waterzuiveringsstation (907m² verspreid centraal in het plangebied) en het oud magazijn 'Venneshop' met een oppervlakte van 834m². Deze alle hebben ook funderingen waarvan de diepte onbekend is. In totaal gaat het hierbij dus om 1.714m². De watersilo's hebben wel een diepte van c. 4m en zijn alle vijf gelegen in een zone van c. 1.700m².

Op het terrein worden twee nieuwe gebouwen met 16 KMO units gerealiseerd (2123m² gebouw A en 2.220m² gebouw B) met een totale oppervlakte van 4.343m². Bijhorend zal de verharding in asfalt worden aangelegd op een oppervlakte van 1.846m² en de groenzones zullen 1.403m² uitmaken. Bij

de groenzone in het noordwesten hoort een wadi (474m²) en parkeerplaatsen aangelegd in gewapend gras (312m², max 25cm diep). De wadi zal een diepte hebben van 50cm onder het huidige maaiveldniveau. In die zone wordt het terrein met nog 23cm opgehoogd.

De funderingen van de beide gebouwen zullen gebruik maken van valse putten met een diepte van minstens 3m, volgens de grondsonderingen. Deze hebben dus een grote diepte maar hebben een diameter van c. 1m. Die verstoring blijft in oppervlakte dus beperkt. Er zal geen ondergrondse garage aangelegd worden waardoor de impact op de bodem in het algemeen beperkt zal blijven tot een aantal kleinere oppervlaktes. Aan de ingang van het terrein komt mogelijk een HS cabine met een oppervlakte van 9m², zonder diepte in de bodem.

Op basis van bovenstaande gegevens is er vastgesteld dat het terrein is opgehoogd met minstens 95 cm waardoor het originele maaiveld (de drassige alluviale vlakte) diep onder het huidige maaiveld gelegen is. Omdat de werken niet erg diep zullen gaan of in kleine oppervlaktes en verspreid liggen is de kans dan ook bijna onbestaande dat de werken het archeologisch niveau zullen bereiken. De verwachting voor alle perioden is laag tot afwezig. Er dient dan ook geen vervolgonderzoek meer plaats te vinden.

Op basis van bovenstaande archeologische verwachting kan een potentieel op kennisvermeerdering geformuleerd worden.

Gelet op het feit dat de huidige bebouwing al voor de nodige verstoringen gezorgd gaat hebben, en het feit dat de geplande werken het archeologisch niveau slechts op kleine oppervlaktes zal bereiken in een reeds verstoorde zone, mede door de ophoging van het terrein en de silo's, is er een laag tot nihil potentieel op kennisvermeerdering aanwezig.

1.3 Afweging noodzaak verder onderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat de terreinen zijn opgehoogd met minimaal 95 cm waarbij de werken ook grotendeels binnen die verstoorde grond zullen blijven. De ophoging blijkt zowel uit historische kaarten, het digitaal hoogtemodel als een controleboring ter plaatse.

Na een fase in het vooronderzoek volgt geen verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek voldoende informatie gegenereerd is om (Code van Goede Praktijk, p. 31):

1. Een archeologienota of nota op te maken die de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende staft, of;

2. Een archeologienota of nota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft (doordat de geplande bodemingrepen geen impact hebben op het eventueel aanwezige erfgoed of doordat verder onderzoek van het aanwezige erfgoed geen nuttige kenniswinst zou opleveren), of;

3. Een archeologienota of nota op te maken die de noodzaak voor een archeologische opgraving staft én een plan van aanpak hiervoor biedt, of;

4. Een archeologienota of nota op te maken die de mogelijkheid voor een behoud in situ staft én een plan van aanpak hiervoor biedt.

Na het bureauonderzoek, kon op basis van deze fase van het vooronderzoek voldoende informatie gegenereerd worden om aan te tonen dat de geplande bodemingrepen geen impact zullen hebben op het eventueel aanwezige erfgoed (punt 2).

Op basis van bovenstaande argumentatie word een advies gegeven om de terreinen vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Hierbij rekening houdend dat de geplande werken deze diepte niet zullen bereiken, adviseert J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, is de lokale geschiedenis van het terrein. De beslissing om geen vervolgonderzoek te adviseren steunt op de volgende redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Nee.
- Site aanwezig: Nee, er zijn geen aanwijzingen voor de aan- of afwezigheid van een archeologische site.
- Voldoende info over kennispotentieel en technische haalbaarheid project: uit controleboringen is gebleken dat het terrein met minstens 95cm is opgehoogd. De bouw van de KMO units zullen de onverstoorde onderliggende bodem niet raken. Daarbij is er tevens een laag potentieel op het aantreffen van archeologische waarden. Een vervolgonderzoek valt dan ook niet te motiveren. JVerrijckt bvba geeft dan ook het advies om het terrein vrij te geven.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.